

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Nordre Juva kraftverk SUS
v/ Hogne Teigum
2690 Skjåk

Vår dato: **18 DES 2013**

Vår ref.: NVE 201100972-53 ksk/auko

Arkiv: 312/002.DHE0

Deres dato: 19.11.2012

Deres ref.:

Saksbehandler:

Auen Korbøl

22 95 93 44

Nordre Juva kraftverk SUS – Søknad om tillatelse til bygging av Nordre Juva kraftverk, Skjåk kommune, Oppland – oversendelse av NVEs vedtak

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i medhold av lov av 24. november 2000, nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 8, kgl. res. av 15. desember 2000 og fullmakt gitt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2000 og 10. desember 2004 avslått konsesjonssøknaden av 19.11.2012 fra Nordre Juva kraftverk SUS om å bygge og drive Nordre Juva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabler.

NVE har i vedtaket lagt avgjørende vekt på at tiltaket vil medføre betydelige inngrep i et fossellandskap som i dag fremstår med stor inntryksstyrke. Vi mener at etablering av inntak og rørgate i den øvre delen av prosjektområdet vil gi svært store terrenginngrep og utfordringer for den videre driften av kraftverket. Det vil etter vår vurdering ikke være mulig å redusere de negative konsekvensene tilstrekkelig ved avbøtende tiltak.

Bakgrunn

Nordre Juva kraftverk SUS (NJK) søkte i brev datert 19.11.2012 om konsesjon etter vannressursloven § 8 til å bygge og drive Nordre Juva kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftkabler. Det planlagte kraftverket ligger i Skjåk kommune i Oppland. Elva Nordre Juva renner ut i Otta-elva, rett sørvest for Bismo, kommunesenteret i Skjåk.

Kraftverket vil iht. søknaden utnytte et fall på 475 m mellom inntak på kote 875 og utløp på kote 400. Vannvei vil bestå av et 1850 m nedgravd, delvis nedsprengt, stål- og plastrør med diameter på 400 mm. Det eksisterer i dag en skogsbilvei et stykke opp mot inntaket, og det er planlagt ca. 350 m med ny vei. Det må også bygges en kort adkomstvei til kraftstasjonen.

Kraftlinje fra stasjonen skal legges som jordkabel. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på ca. 1,35 MW og en årlig produksjon på om lag 4,4 GWh. Maksimal slukeevne er 300 l/s, noe som tilsvarer ca. 160 % av middelvannføringen. Utbyggingsprisen er anslått til 3 kr/kWh basert på NVEs prismatriser

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsvæien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

fra 2010. Det er planlagt å slippe en minstevannføring på 50 l/s i perioden 1.5-30.9 og 20 l/s resten av året. 5-persentil for hhv. sommer- ogintervannføring er 50 l/s og 20 l/s.

NVEs behandling av Nordre Juva kraftverk

Søknaden om Nordre Juva kraftverk er blitt behandlet og vurdert i sammenheng med 15 andre søknader med forbindelse til det samme vassdraget. Søknadene var fordelt på Lesja, Vågå, Dovre, Skjåk, Sel, Nord- og Sør-Fron, Gausdal, Ringeby og Øyer kommuner. Fire søknader ble avsluttet før pakken ble sendt på høring. Dette gjaldt søknadene om Fagerliåe, Benna, Steinåa og Randsverk kraftverk. Nordre Juva var en av ti saker ble sendt ut på høring samtidig med ønske om at høringsparter skulle uttale seg til hver søknad for seg, men også komme med en vurdering av samlet belastning. To saker hadde allerede vært ute på høring tidligere, men var naturlig å inkludere i pakken og i en samlet vurdering av småkraftverk i vassdraget. Dette gjaldt søknadene om Øla kraftverk og Einbugga kraftverk. NVE har befart de tolv kraftverkene i perioden 21.5.13 - 27.6.13.

NVE mottok første utkast til søknad om bygging av Nordre Juva kraftverk den 18.2.2011. På grunn av stor pågang av søknader om bygging av småkraftverk informerte NVE om at søknaden tidligst ville bli tatt til behandling andre halvår 2013. Saken ble tatt til behandling i juni 2012 i forbindelse med en samlet behandling av flere saker i og omkring Gudbrandsdalen, og ble sendt på høring med frist for uttalelse den 10.4.2013. NVE mottok søkers kommentarer på høringsuttalelsene den 22.5.2013 og vi arrangerte en sluttbefaring i området den 30.5.2013.

Innkomne høringsuttalelser

Skjåk kommune er positiv til prosjektet, men ønsker at det stilles krav om støydemping dersom det blir utbygging.

Fylkesmannen i Oppland vil ikke motsette seg at det gis konsesjon, men de påpeker de landskapsmessige konsekvensene ved en ev. utbygging sett fra kommunesenteret. De mener også at det må fastsettes vilkår for å begrense skadevirkningene ved en ev. utbygging.

Oppland Fylkeskommune vil ikke motsette seg at det gis konsesjon, men forutsetter avbøtende tiltak som minstevannføring og naturforvaltningsvilkår dersom det blir en utbygging.

Statens vegvesen påpeker at en utbygging vil kreve tillatelse for kryssing av fylkesvei med rørgate og anlegge avkjøring fra fylkesvei.

Direktoratet for mineralforvaltning har ingen kommentarer til prosjektet.

Vern Nedre Otta er i mot prosjektet. De har ikke uttalt seg konkret om Nordre Juva, men har kommet med en generell uttalelse som omhandler alle de omsøkte kraftverkene. De nevner elvas synlighet i landskapet, forholdet til fisk og manglende undersøkelser pga utilgjengelighet.

Laugens venner er i mot prosjektet på bakgrunn av den negative påvirkningen det vil kunne få på landskapet, nærheten til Breheimen nasjonalpark og negative virkninger for brukere av turområder på motsatt side av dalen. De påpeker også at prosjektet vil gi en svært begrenset kraftproduksjon.

FNF Oppland er i mot prosjektet. De har kommet med en generell uttalelse som omhandler alle de omsøkte prosjektene i Gudbrandsdalen. For Nordre Juva spesielt nevner de negative virkninger for fisk og at lavarten Furusotbeger kan bli berørt.

SABIMA går i mot prosjektet på grunnlag av fossens synlighet i landskapet og landskapselementet det utgjør i dalen. De ønsker en grundigere undersøkelse av bekkekløft/fosserøyksone dersom det vurderes å gi konsesjon.

Randi Dahlum er bekymret for støy fra en ev. kraftstasjon, men er ikke i mot prosjektet dersom det tas hensyn til dette.

Hans Kveum er negativ til prosjektet mht den negative påvirkningen prosjektet vil kunne få på opplevelsen av landskapet sett fra Bismo og utøvelse av friluftsliv.

Skjåk Energi opplyser om at det er ledig kapasitet på nettet i området.

NVEs vurdering

Bakgrunnen for avslaget er at Nordre Juva kraftverk, etter NVEs vurdering, vil føre til store og omfattende inngrep i et område som er godt synlig fra kommunesenteret i Skjåk, medføre betydelig reduksjon av et godt synlig fossefall og samtidig være teknisk svært vanskelig å gjennomføre slik NVE ser det. NVE mener at påvirkningen på landskapet vil være i strid med Olje- og energidepartementets retningslinjer for små kraftverk fra 2007. I det følgende vil NVE drøfte de hensyn som har vært avgjørende for avslaget. Kravet til begrunnelse for vedtak, jf. forvaltningsloven § 25, anses med dette som oppfylt.

Området er befart og vurdert av NVE i forbindelse med sluttbefaringen den 30.5.2013. I etterkant av befaringen ble søker bedt om å se på en alternativ løsning for bygging av inntak og rørgate i den øvre delen av prosjektet. NVE var av den oppfatning at det omsøkte alternativet ikke ville la seg bygge og drifte på en god og forsvarlig måte. Søker sendte inn en ny vurdering for hvordan dette kunne løses i e-post datert 21.8.2013.

Prosjektet berører en bratt fjellside/liside som ligger rett sør-vest for Bismo, kommunesenteret i Skjåk. Inntaket er planlagt plassert ca. midt i lisiden og vil berøre det nederste fossefallet i elva Nordre Juva. Fossen er godt synlig fra hele dalen, i og rundt Bismo, og man ser den godt når man kommer kjørende fra Lom. De nedre delene av prosjektet, fra kraftstasjonsplasseringen og oppover i furuskogsbeltet, vil ligge noe mindre eksponert i et større landskapsrom, mens den øvre delen av rørtraseen, anleggsveien og inntakskonstruksjonen vil bli betydelig mer eksponert i landskapet. Det er bygget en skogsvei til ca. kote 650, ifølge kart i søknaden, men denne fremstår ikke som et godt synlig inngrep fra dalen der den slynger seg oppover lia. Skogen som omkranser veien skjærer denne i stor grad per i dag. Den nye veien som er planlagt opp til inntaket vil for det meste ligge i bjørkebeltet og i et vesentlig brattere terreng. Selve inntaksområdet er tenkt passert på en fjellhylle ut mot fossenakken og vil ligge eksponert mot dalen.

Landskap

Flere av høringspartene har uttrykt bekymring for hvordan prosjektet vil påvirke landskapet rundt Bismo og fossen spesielt. Flere av de frivillige organisasjonene som er mot prosjektet trekker fram dette i sine uttalelser, og de er bekymret for hvordan det omsøkte kraftverket vil påvirke opplevelsen av landskapet og fossen. Kommunen er for prosjektet, men nevner også at Nordre Juva har stor verdi som landskapsobjekt med den eksponeringen som området har ut mot Ottadalen og kommunesenteret. Fylkesmannen og fylkeskommunen motsetter seg heller ikke at det gis konsesjon, men nevner også de landskapsmessige konsekvensene til prosjektet.

Fossen som blir berørt vil få en redusert vannføring etter en eventuell utbygging, og ifølge søknaden vil det i et middels vått år bli ca. 84 dager med overløp over dammen. Disse dagene vil i all hovedsak finne sted i perioden med størst smelteaktivitet i fjellet, i perioden mellom slutten av mai til slutten av juli. Det er spesielt utover høsten av fossen vil fremstå med kraftig redusert vannføring, dominert av

minstevannføring. Selv om inntryksstyrken av fossen også vil variere naturlig avhengig av vannføring i elva så vil det bli lengre perioder med lav vannføring dersom elva bygges ut.

OEDs retningslinjer for små kraftverk sier at: *"Inngrep som medfører bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av nasjonal, regional eller lokal betydning bør unngås"*. NVE mener at den eksponerte fossen i Nordre Juva kan sies å ha sterk lokal betydning i Ottadalen der den er et sentralt landskapselement, og også regional betydning i og med at den er godt synlig for reisende gjennom dalen. Den øvre delen av Nordre Juvas fossefall vil ikke bli berørt av en ev. utbygging, men dette oppveier ikke de negative sidene ved å fraføre vann på den nedre delen slik NVE ser det.

I forbindelse med NVEs sluttbefaring av det omsøkte prosjektet fremkom det at plassering av inntak og bygging av dette var mangelfullt prosjektert fra søkers side. Inntaket er tenkt plassert i et parti av elva hvor vannet passerer gjennom en trang kløft med stor hastighet, og går over i et godt synlig fossefall. Området ligger rett nedenfor det øvre fossefallet og det er uten tvil svært utsatt for isras og steinsprang. Søker var usikker på hvordan dam og inntaksanordning skulle løses på sluttbefaringen, og de planene som foreligger ville medført store inngrep for å få dette til (se fig. 1). NVE stilte krav til søker i etterkant av befaringen om at det måtte foreligge en mer gjennomarbeidet og realistisk inntaksløsning for å kunne sluttbehandle søknaden.

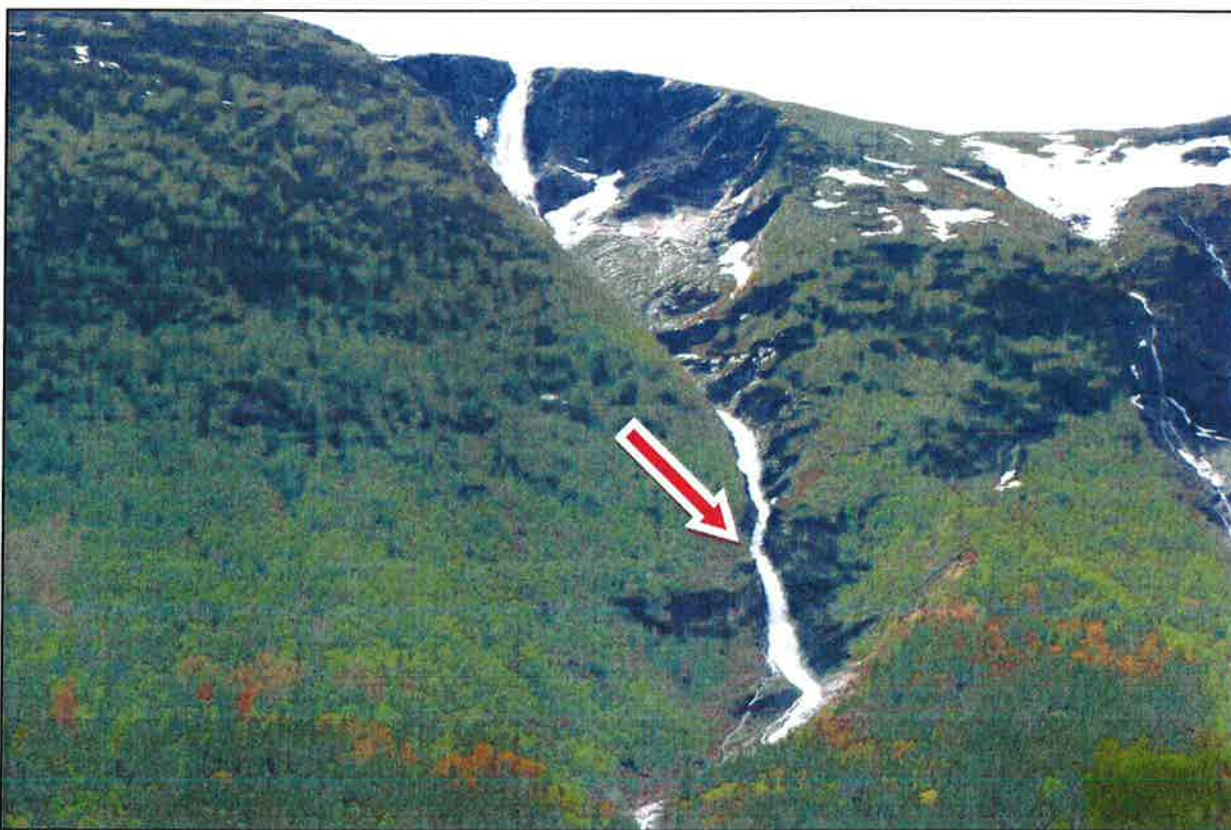

Fig. 1. Inntaksplassering er illustrert med pil.

Søker har i sitt tilsvaret ikke endret sine planer, men utført en befaring med en entreprenør for å vurdere om prosjektet lar seg bygge på en forsvarlig og lønnsom måte. Søker ønsker å sprengne en grøft tvers over elva Nordre Juva ved inntaket for å lede vannet ut til en fangdam som blir sprengt ned i fjellet i anleggsveien. Deretter vil det bli sprengt en grøft for å lede vannet tilbake til elva.

Med bakgrunn i dette tilsvaret stiller NVE seg fortsatt sterkt tvilende til gjennomføringen av dette prosjektet. Med bakgrunn i vår sluttbefaring og terrengets beskaffenhet på inntaksstedet mener vi at å bygge et inntak og rørgate slik det er foreslått vil medføre svært store inngrep i et eksponert område som

både er svært bratt og sidebratt. Det må sprenges ut en betydelig hylle i fjellet for å utføre arbeidet, både med hensyn til sikkerhet og for å sikre en stabil drift og tilsyn i ettertid. Vi stiller oss tvilende til om inntaket vil kunne bygges og driftes på en god og forsvarlig måte med bakgrunn i de erfaringene NVE har med oppfølging av flere hundre småkraftprosjekter i anleggs- og driftsperioden. Videre mener vi at et inngrep i denne størrelsesorden ikke vil stå i forhold til den kraftmengden som prosjektet vil kunne fremskaffe. Ifølge søknaden er dette estimert til 4,4 GWh i et middels vått år.

NVE mener at det omsøkte tiltaket vil kunne føre til en betydelig forringelse av landskapsopplevelsen for de som opplever elva og landskapet rundt fra Ottadalen og spesielt fra kommunesenteret. Inngrepene som planlegges vil fremstå som fremmedelementer i lang tid, spesielt i de øvre delene ved planlagt inntak og rørgate med anleggsvei.

NVEs konklusjon

NVE legger betydelig vekt på at en ev. bygging av Nørdre Juva kraftverk som omsøkt vil medføre svært store og omfattende inngrep i et fosselandskap som i dag fremstår med stor inntryksstyrke. Vi mener at en etablering av inntak og rørgate, spesielt i den øvre delen av prosjektområdet, vil gi betydelige terrenginngrep og utfordringer for den videre driften av kraftverket, og at inngrepene ikke står i forhold til den kraftmengden som skal produseres. Vi viser i denne sammenheng bl.a. til OED retningslinjer for små kraftverk hvor det henvises til at inngrep som fører til bortfall eller vesentlig reduksjon av verdifulle landskapselementer av lokal, regional og nasjonal betydning bør unngås. NVE mener at den berørte fossen i Nordre Juva kan sies å være et landskapselement av lokal til regional betydning.

Vi mener at de positive virkningene gjennom økt kraftproduksjon og lokal verdiskapning ikke oppveier for de ulempene det planlagte tiltaket vil medføre for landskapet og landskapsopplevelsen i området. NVE stiller seg også sterkt tvilende til om det planlagte inntaket vil la seg bygge og drifte på en god og forsvarlig måte.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Kopi:
Skjåk kommune, 2690 SKJÅK
Fylkesmannen i Oppland, Postboks 987, 2626 LILLEHAMMER
Oppland fylkeskommune, Postboks 988, 2626 LILLEHAMMER
Statens vegvesen, Region øst, Postboks 1010, 2605 LILLEHAMMER
Skjåk Energi KF, 2690 SKJÅK
Laugens Venner v/Jarle Rønning, Byrevegen 22, 2640 VINSTRA
FNF Oppland, Postboks 368, 2602 LILLEHAMMER
Vern Nedre Otta v/Lisbeth Giverhaug, Rustmovegen 73, 2640 VINSTRA
SABIMA, Postboks 6784 St.Olavs plass, 0130 OSLO
Hans Erik G. Kveum, Lyngvegen 9, 2690 SKJÅK
Randi Gunvor Dahlum, Åsmarkveien 418, 2614 LILLEHAMMER